

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Malin Iversen, 61 26 61 23

Svar på høring - Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter - Innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll m.m.

Fylkesmannen i Innlandet viser til brev fra 12.august 2019, deres referanse 19/3440 om endringer i barnehageloven med forskrifter.

Fylkesmannen i Innlandet er positiv til at det innføres tydeligere krav til at barnehagene skal arbeide systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø og en nulltoleranse for krenkelser samt en aktivitetsplikt for de som jobber i barnehagen.

Vi har følgende innspill til høringen og bruker henvisning til kapittelinnndelingen i høringsdokumentet:

6.2 Vurdering av lovfesting av en individuell rett med en håndhevingsordning

Fylkesmannen i Innlandet oppfatter departementet slik at målet om et godt og trygt barnehagemiljø for det enkelte barn, ivaretas best ved å legge vekt på gruppedynamikk og forebyggende arbeid og ikke ved å innføre en håndhevingsordning slik det er for elever i skolen. Fylkesmannen er enig i at barnehagens primære oppgave skal være å sikre et godt og trygt barnehagemiljø ved å jobbe systematisk forebyggende, og at denne plikten og den plikten skolen har til å jobbe forebyggende og systematisk jf. oppl. § 9A-3 er den samme. Fylkesmannen i Innlandet mener departementets forslag fortsatt vil gi barn i barnehagen en svakere rettsikkerhet enn elever i skolen ved ikke å gi barn i barnehagen en individuell rett til et trygt og godt barnehagemiljø.

Fylkesmannen i Innlandet mener til tross for skolens erfaringer med at dokumentasjonskravet i skolemiljø saker er omfattende, så må man forvente at barnehagene ved en eventuell håndhevingsordning kunne innfri en rimelig dokumentasjonsplikt slik som aktivitetsplikten skisseres knyttet til enkeltbarn som barnehagen har mottatt bekymring for.

Departementet viser til at barnehagemyndighet skal bruke sine virkemidler som for eksempel tilsyn til å påse at barnehagene følger regelverket. Fylkesmannen i Innlandet ser at dette kan være utfordrende å håndheve på en tilfredsstillende måte på bakgrunn av varierende barnehagefaglig kompetanse i kommunene. I små kommuner kan det være utfordrende å ivareta rollene som barnehagemyndighet i tillegg til barnehageeier for egne kommunale barnehager.

Fylkesmannen i Innlandet mottar bekymringsmeldinger knyttet til barnehagemiljø som blir behandlet etter barnehageloven § 9 annet ledd. I disse sakene er ikke barnet part i saken, og det gjøres en vurdering om å åpne tilsyn i særlig tilfelle direkte med barnehageeier. Disse sakene involverer barnehageeiere og tilsyn i særlig tilfeller skjer i dialog med barnehagemyndighetene. Ved innføring av nytt regelverk, slik det skisseres i høringsnotatet, vil det være sannsynlig at Fylkesmannen vil motta flere bekymringsmeldinger knyttet til barnehagemiljø. Fylkesmannens behandling av disse sakene etter barnehageloven § 9 annet ledd vil på bakgrunn av at barnet ikke er part i saken ikke gi barnehagebarn samme rettsikkerhet som elever får etter opplæringsloven kapittel 9 A.

Hvis forslaget blir slik det er skissert fra departementet, mener Fylkesmannen i Innlandet at det vil være nødvendig med en felles standard for et felles nasjonalt tilsyn på tema slik det foreligger på skoleområdet.

7.3.3 Plikt til å gripe inn for å hindre at barn blir skadet eller utsettes for krenkelser

9.3.12 Skjerpet aktivitetsplikt der ansatte krenker barn

Fylkesmannen i Innlandet stiller spørsmål ved at departementet ikke legger til grunn barnets subjektive opplevelse av sitt barnehagemiljø på samme måte som opplæringsloven kapittel 9 A legger elevens subjektive opplevelse av sitt skolemiljø til grunn. Slik det står beskrevet i høringsnotatet mener Fylkesmannen i Innlandet det gir muligheter for barnehagene å legge inn egne vurderinger på hva som er ytringer som en del av et akseptabelt samspill som kan medføre at barn ikke blir hørt og tatt på alvor jf. barnekonvensjonen artikkel 12.

Fylkesmannen i Innlandet ser en fare for at ikke alle barn fanges opp i det forebyggende arbeidet når departementet ikke foreslår en individuell rettighet for alle barn med en håndhevingsordning. Fylkesmannen mener det alltid vil være en risiko for at også i det systematiske forbyggende arbeidet vil være barn som faller utenfor, og da gjerne barn som lever under krevende oppvekstbetingelser.

Det å sikre at barn i barnehagealder har like rettigheter som elever i skolen til å få prøvd sin sak av en myndighet over barnehagen, mener Fylkesmannen i Innlandet er rimelig at departementet legger til rette for. Fylkesmannen i Innlandet er opptatt av at rettsikkerheten for barnehagebarn skal være like god som for elever i skolen.

8 Barn og foreldres medvirkning og hensynet til barnets beste

Fylkesmannen i Innlandet mener det er positivt at det fremmes forslag i loven om at hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

9 Aktivitetsplikt når barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø

Fylkesmannen i Innlandet mener det er uklart hva departementet mener med at det best vurderes og avgjøres lokalt hvordan barnehagens arbeid kan dokumenteres på en effektiv måte. Fylkesmannen mener ved ikke være tydelig på hva som kreves av dokumentasjon fra barnehagen, kan ulik praksis utvikles og sikring av etterprøvnbarhet bli krevende.

10 Krav om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet

Fylkesmannen i Innlandet ser positivt på at departementet foreslår å innføre et krav om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet.

Fylkesmannen i Innlandet er av den oppfatning at en overgangsperiode på to år vil være rimelig i arbeidet med å innrette barnehagene som selvstendig rettssubjekt.

11 Krav til internkontroll i barnehagen

Fylkesmannen i Innlandet mener det er positivt at det innføres interkontroll med barnehagens arbeid.

12 Regulering av kommunen som barnehagemyndighet

Fylkesmannen i Innlandet er positive til tydeliggjøring av hvem som kan utøve myndighet for å sikre at kommunen som barnehagemyndighet har et tilstrekkelig uavhengig forhold til de kommunale barnehagene. Fylkesmannen mener det vil gi kommunen større tillit i situasjoner der kommunen fører tilsyn med kommunale og private barnehager og vil føre til en tydeliggjøring av kravet om likebehandling.

Fylkesmannen i Innlandet ser det kan bli utfordrende for små kommuner å innrette seg etter en ny ordning uten å etablere interkommunale samarbeid. I den forbindelse mener Fylkesmannen at departementet bør utdype hvordan og hva som kreves for at barnehagemyndigheten kan organisere seg gjennom nevnte forslag i høring som vertskommunesamarbeid, interkommunalt samarbeid og kommunalt oppgavefelleskap. Fylkesmannen ser at dette kan utfordre blant annet kommunens veiledningsansvar, fatte enkeltvedtak ved spesialpedagogisk hjelp og samordne opptak i barnehagen. Fylkesmannen i Innlandet mener det ikke kommer tydelig nok fram hva som kreves om en kommune organiserer og delegerer myndighetsansvaret i et interkommunalt samarbeid. Interkommunalt samarbeid vil også kreve en særskilt oppmerksomhet knyttet til kommunen som barnehagemyndighet ansvar til å gjøre risikovurderinger knyttet til regelverksetterlevelsen i barnehagene.

Mange kommuner i Innlandet er små og mangler barnehagefaglig kompetanse på myndighetsnivå og en person kan inneha mange ulike roller og funksjoner. Dette anser Fylkesmannen som sårbart for kvaliteten på myndighetsutøvelsen og regelverksetterlevelse. Fylkesmannen ser at dette kan fortsatt bli sårbart ved at myndighetsutøvelsen foreslås skilles ut fra de som har oppgaver knyttet til drift av kommunale barnehager.

13 Økonomiske og administrative konsekvenser

Fylkesmannen i Innlandet vurderer at det vil få administrative konsekvenser for stort sett alle kommuner i Innlandet at barnehageeierrollen og barnehagemyndighetsrollen skal skilles og organiseres fra hverandre. I dag blir disse rollene ivaretatt i stor grad i av samme avdeling eller enhet som også drifter kommunale barnehager.

Med hilsen

Aasa Gjestvang (e.f.)
Avdelingsdirektør

Malin Iversen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent